

АНОМАЛЬНА ТЕРМОСТІЙКІСТЬ АТОМНИХ ФРАГМЕНТІВ КАРБОМІДОФОРМАЛЬДЕГІДНОЇ ТА ПОЛІЕФІРНОЇ СМОЛ В КОМПОЗИТАХ З НАНООКСИДАМИ КРЕМНІЮ ТА ТИТАНУ

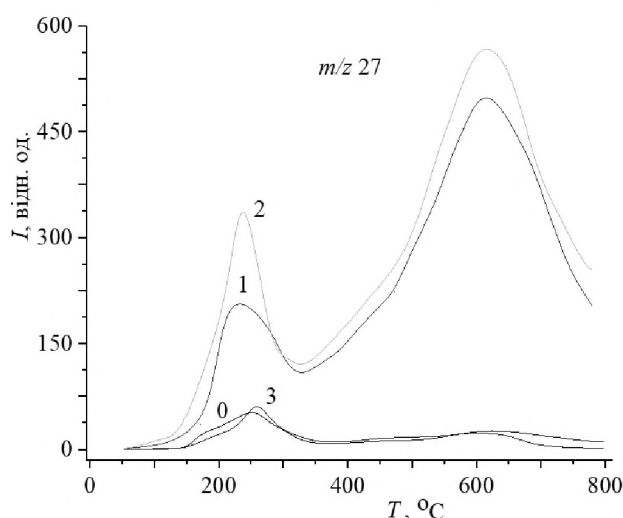
Горєлов Б.М.¹, Сігарьова Н.В.¹, Хора О.В.¹, Юр'єва К.А.^{1,2}, Місчанчук О.В.¹

¹Інститут хімії поверхні ім.О.О. Чуйка НАН України, Київ, Україна, microft2@ukr.net

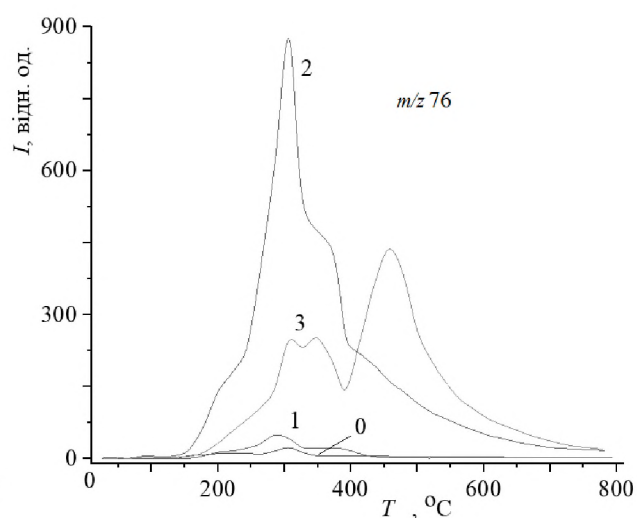
²Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Робота присвячена виявленню аномальної термостійкості фрагментів термодеструкції полімерних наноконкомпозитів, де атоми полімерної структури хімічно зв'язані з поверхневими центрами нанонаповнювачів. В якості полімерних матриць використані карбамідоформальдегідна (КФС) марки КФБ-1 та поліефірна (ПЕС) PolyLite 440-M888 смоли, основна маса яких терморуйнується в інтервалі температур 150-350 °С, тому дослідження сфокусовані на виявленні летких атомних фрагментів з інтервалом терморуйнування при $T > 350$ °С. В якості нанонаповнювачів застосовані частинки діоксиду кремнію SiO_2 (А-300), діоксиду титану (рутил) TiO_2 та титанокремнезему $(\text{Si}/\text{Ti})\text{O}_2$ з середнім розміром $\sim 8, 27$ та 40 нм, відповідно, які мають однаковий зарядовий стан катіонів та аніонів. Вміст наповнювача в матриці КФС становив 1,5 мас % та в системі ПЕС був 0,5; 2,5 і 5,0 мас %.

Експерименти виконані методом термопрограмованої десорбційної мас-спектрометрії з реєстрацією десорбованих атомних фрагментів полімерної структури в інтервалі m/z 15-180D, де m – маса, $z = 1$ заряд фрагменту. Встановлено, що водночас з слабо інтенсивною деструкцією в інтервалі $150 \leq T \leq 350$ °С, аномальну термостійкість виявляють атомні фрагменти з m/z 27 ($=\text{C}=\text{N}-\text{H}$) в композитах КФС з оксидами кремнію та титану (рис.1) і m/z 76 (C_6H_4) (рис.2) та 104 ($\text{C}_6\text{H}_5-\text{C}_2\text{H}_3$) в композитах ПЕС, наповнених діоксидом кремнію.

Рис. 1 Десорбційні криві фрагментів з m/z 27 вихідної КФС (0) та її композитів з 1,5 мас % SiO_2 (1), TiO_2 (2) та $(\text{Si}/\text{Ti})\text{O}_2$ (3)

Рис. 2 Десорбційні криві фрагментів з m/z 76 вихідної ПЕС (0) та її композитів з 0,5 (1), 2,5 (2) та 5,0 (3) мас % SiO_2

Встановлено, що в композитах з КФС деструкція визначається зарядом атомів металів та просторовою орієнтацією орбіталей атомного фрагменту $\text{C } 2p^4$ відносно орбіталей $\text{Ti } 4s^2$ та $\text{Si } 3p^2$. Аномальна термостійкість не виявляється в композитах з титанокремнеземом. В композитах з ПЕС високу термостійкість виявляють фрагменти стиролу, який забезпечує поперечні зв'язки між поліефірними ланцюгами. Інтенсивність термодеструкції залежить від вмісту наповнювача, та проявляється за вмісту $\text{C}_n > 2,5$ мас %. Висока термостійкість пов'язана з утворенням міцних подвійних зв'язків $(\text{Si}, \text{Ti})=\text{C}=\text{N}-\text{H}$ та просторовим обмеженням десорбції стиролу при збільшенні вмісту діоксиду кремнію відповідно в композитах на основі КФС та ПЕС.